МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

УКРАЇНСЬКА ПОЛІЦЕЇСТИКА: ТЕОРІЯ, ЗАКОНОДАВСТВО, ПРАКТИКА

UKRAINIAN POLYCEISTICS: THEORY, LEGISLATION, PRACTICE

Випуск № 2(6) 2023

Видавничий дім
«Гельветика»
2023

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Вітвіцький Сергій Сергійович – ректор Донецького державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України

Заступник головного редактора:

Назимко Єгор Сергійович – перший проректор Донецького державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор

Відповідальний секретар:

Волобуєва Олена Олексіївна – проректор Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, професор

Відповідальний редактор:

Стецюк Роксолана Іванівна – завідувач редакційно-видавничого відділення відділу організації наукової роботи Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидат філологічних наук, доцент

Член міжнародної редколегії:

Войцех Войтила – доктор гуманітарних наук, науковий співробітник, Технолого-гуманітарний університет ім. Казимера Пуласького (м. Радом, Республіка Польща)

Члени редакційної колегії:

Буга Ганна Сергіївна – начальник відділу організації наукової роботи Донецького державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент; **Веселов Микола Юрійович** – професор кафедри державно-правових дисциплін факультету № 2 Криворізького навчально-наукового інституту Донецького державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор; **Захарченко Андрій Миколайович** – завідувач науково-дослідної лабораторії публічної безпеки громад факультету № 2 Донецького державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор; **Зозуля Євген Вікторович** – професор кафедри соціально-гуманітарних та загальноправових дисциплін факультету № 1 Криворізького навчально-наукового інституту Донецького державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор; **Городецька Марина Сергіївна** – завідувач кафедри організації досудового розслідування факультету № 1 Криворізького навчально-наукового інституту Донецького державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент; **Кононенко Тетяна Володимирівна** – професор кафедри соціально-гуманітарних дисциплін факультету № 1 Донецького державного університету внутрішніх справ, доктор філософських наук, професор; **Макаренко Олександр Юрійович** – професор кафедри правоохоронної діяльності та поліцеїстики факультету № 1 Криворізького навчально-наукового інституту Донецького державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор; **Пилипенко Дмитро Олексійович** – завідувач кафедри кримінально-правових дисциплін факультету № 2 Криворізького навчально-наукового інституту Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент; **Лоскутов Тимур Олександрович** – професор кафедри кримінально-правових дисциплін факультету № 2 Криворізького навчально-наукового інституту Донецького державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор; **Мердова Ольга Миколаївна** – завідувач кафедри адміністративно-правових дисциплін факультету № 2 Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент; **Ніколенко Людмила Миколаївна** – професор кафедри господарсько-правових дисциплін та економічної безпеки факультету № 4 Донецького державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор; **Одерій Олексій Володимирович** – професор кафедри кримінального процесу та криміналістики факультету № 1 Донецького державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор; **Северінова Олександра Борисівна** – професор кафедри державно-правових дисциплін та публічного управління факультету № 4 Донецького державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент.

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 06.06.2022 № 530 “Про затвердження рішень Атестаційної колегії Міністерства” журнал Донецького державного університету внутрішніх справ “Українська поліцеїстика: теорія, законодавство, практика” включено до Переліку фахових видань України як друковане наукове періодичне видання категорії “Б”.

Журнал включено до наукометричних баз:
Index Copernicus International (Республіка Польща); Crossref (США); Research Bib (Японія); EuroPub (Великобританія**)**

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Донецького державного університету внутрішніх справ
(Протокол № 4 від 25.10.2023 р.)

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації – серія КВ №25335–15275Пр
від 25.11.2022 р., видане Міністерством юстиції України

Електронна адреса видання: policeyistika.dnuvs.in.ua

ISSN 2709-9261 (Print)
ISSN 2709-927X (Online)

© Донецький державний університет внутрішніх справ, 2023

УДК 343.8
DOI https://doi.org/10.32782/2709-9261-2023-2-6-12

Топчій Василь Васильович,
доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України
(Навчально-науковий інститут права
Державного податкового університету, м. Ірпінь)
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-1726-9028

Колб Олександр Григорович,
доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України
(Державний податковий університет, м. Ірпінь)
ORCID: https://orcid.org/0000-0003-1792-4739

СУЧАСНІ МОЛОДІЖНІ МАРГІНАЛЬНІ УГРУПУВАННЯ ЯК ОДНА ІЗ ЗАГРОЗ НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ (КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА)

У цій науковій статті за результатами аналізу кримінологічної характеристики з'ясовано соціально-правову природу молодіжних маргінальних угрупувань та доведено їх суспільну небезпеку в умовах воєнного стану для національної безпеки України.
Зокрема, встановлено, що на даний момент сформовано негативні тенденції їх функціонування в нашій державі з урахуванням впливу країни-агресора на молодіжне середовище та використання його потенційних і реальних можливостей у протистоянні з національними засобами й силами з питань патріотичного виховання та участі в захисті національних інтересів України.
З'ясовано також, що, незважаючи на стійку тенденцію щодо скорочення злочинної активності осіб, які є молодші від 40 років, в останній період (2019–2022 рр.) їх протиправна спрямованість (вчинення кримінальних правопорушень у групі осіб (ст. 28 КК України); із застосуванням зброї (ст. 263 даного Кодексу); із настанням суспільно небезпечних наслідків (смерті та тяжких тілесних ушкоджень (ст.ст. 115, 121 КК) тощо)) та їх кількісно-якісні показники свідчать про реальне джерело зазіхань, яке сьогодні може посягати на національну безпеку України.
Враховуючи зазначене, у цій науковій статті обґрунтовано необхідність підвищення рівня запобігання злочинам, що вчиняються молодіжними угрупуваннями, на всіх рівнях такої суспільної діяльності (загальносоціальному, спеціально-кримінологічному, індивідуальному та віктимологічному).
Крім цього, на підставі отриманих результатів дослідження зроблено висновок про те, що даний вид злочинності посягає не тільки на права, законні інтереси та свободи фізичних і юридичних осіб, що охороняються, але й є суспільно небезпечним для України в цілому в умовах інших загроз для національної безпеки нашої держави, що існують сьогодні.
Ключові слова: *маргінал, молодіжне угрупування, кримінальне правопорушення, національна безпека, запобігання, кримінологічна характеристика, суспільна небезпека, детермінація злочинності.*

Постановка проблеми. Як показує практика, в умовах відкритої військової агресії Російської Федерації (РФ) проти України (2022–2023 рр.) значно розширились реальні джерела загроз для національної безпеки нашої держави, у тому числі й за рахунок тих потенційних небезпек, які в мирний час лише формально могли бути віднесені до реальних.

Серед таких посягань на національні інтереси особливе місце та роль відіграють молодіжні маргінальні угрупування, які використовує РФ для пропаганди в Україні не тільки особливої субкультури, але й доктрини та принципів так званого «руського міра» (неоімперських ідей побудови світового правопорядку та державної ідеології цієї країни-агресора) [1]. При

цьому варто зазначити, що хоча в цілому кількісно-якісні показники, виходячи зі змісту кримінологічної характеристики злочинності, суб'єктом якої є маргінали (особи, які не визнають загальновизнаних норм і правил поведінки) [2, с. 350], і знизились порівняно з «довоєнним» періодом запобіжної діяльності в Україні, проте їх протиправна спрямованість (насильство, пов'язане з усе більшим застосуванням зброї (ст. 263 КК)) та суспільно небезпечні наслідки, що настають у зв'язку з цим, актуалізують необхідність активації зусиль усіх суб'єктів для запобігання щодо нейтралізації, блокування, усунення тощо причинного комплексу даного виду злочинності.

З огляду на це вибрана тема цієї наукової статті є такою, що має теоретичне та практичне значення, а також своєчасною з урахуванням реальних загроз для національних інтересів, що існують сьогодні.

Враховуючи зазначене, **метою роботи** є обґрунтування необхідності та формулювання відповідних заходів, спрямованих на підвищення рівня запобігання вчинення кримінальних правопорушень з участю молодіжних маргінальних угрупувань, а *головним завданням* – з'ясування їх соціально-правової природи як джерел посягань на національну безпеку України.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Як встановлено в ході вивчення наукової літератури, питаннями, які змістовно пов'язані з предметом даної статті, займаються такі вчені, як Н.В. Агапова, А.М. Бабенко, А.Ю. Бабій, О.М. Бандурка, В.С. Батиргарєєва, К.А. Бєліков, А.А. Вознюк, В.В. Голіна, Б.М. Головкін, О.В. Григор'єва, С.Ф. Денисов, О.М. Джужа, О.О. Дудоров, В.І. Женутій, О.О. Кваша, І.М. Копотун, В.В. Кузнєцов, А.В. Півень, М.М. Рудик, В.О. Туляков, С.А. Шалгунова, Н.С. Юзікова, Н.В. Яницька та ін., які створили відповідне підґрунтя, спрямоване на підвищення рівня ефективності запобігання кримінальним правопорушенням з боку молодіжних маргінальних угрупувань.

Поряд із цим в умовах війни України з РФ зазначена проблематика досліджена на доктринальному рівні недостатньо у зв'язку, зокрема, з потенційною загрозою вказаних суб'єктів злочину для національної безпеки, що й обумовило актуальність, теоретичне та практичне значення вказаної наукової статті.

Виклад основного матеріалу. Вивчення матеріалів офіційної статистики свідчить про те, що на сьогодні в Україні відсутні відомості щодо кількості та видів маргінальних груп, які функціонують на легальному рівні, що, у свою чергу, обумовлює необхідність посиленої уваги до зазначеної категорії об'єктів дослідження не тільки на науковому, але й на правозастосовному рівнях, з урахуванням їх соціально-правової природи (маргінал – це одне з джерел, яке протидіє державі та суспільству шляхом заперечення загальновизнаних норм поведінки [2, с. 350]) та численних спроб держави-агресора використати потенційні можливості вказаних суб'єктів як своєрідну «п'яту» колону протидії органам державної влади, а також як аргумент виправдання війни з нашою державою.

З огляду на це досить важливо на теоретичному рівні з'ясувати зміст кримінологічної характеристики молодіжних маргінальних угрупувань, які вчиняють кримінальні правопорушення в Україні. При цьому варто зазначити, що мова в даному випадку, враховуючи відсутність офіційних відомостей, ведеться про збірний (узагальнений) «кримінальний портрет», який сформований за результатами аналізу інформації, що стосується оцінки кримінально карної діяльності молоді (14–35 років) та представників відповідних маргінальних груп.

Зокрема, у ході спеціальних наукових досліджень встановлено, що, розпочинаючи з 2013 р. по 2022 р., намітилась чітка тенденція до зниження як загальної, так і видової злочинності, суб'єктами якої є молодіжні маргінальні угрупування [3, с. 77–101].

Попри все, при цьому рівень їх суспільної небезпеки в умовах воєнного часу лише підвищився, враховуючи, що на сьогодні в Україні з'явились нові маргінальні представники цих протиправних угрупувань, а саме:

1. Особи, які ухиляються від виконання військових обов'язків (ст.ст. 335–337, 409 КК України).

Зокрема, тільки у 2022 році до кримінальної відповідальності за ст. 336 КК було притягнуто 1 тис. 108 осіб, а за ст. 409 – 177 військовослужбовців [4].

Маргінальність зазначених та інших осіб, протиправна діяльність яких є на сьогодні латентною (прихованою) [2, с. 322], полягає в тому, що вони не тільки не виконують свій юридичний обов'язок щодо захисту Вітчизни (ст. 65 Конституції України), але й заперечують таким чином державу в цілому.

2. Особи, які повністю бездіють в умовах війни (так звані «ждуни») та очікують приходу окупантів. При цьому «географія» таких громадян України не обмежується лише жителями Донбасу, але й має місце практично у всіх областях нашої держави [5], особливо в (де) окупованих її регіонах [6].

3. Особи, які нібито займаються волонтерською діяльністю в умовах війни, але використовують при цьому різноманітні протиправні шляхи ухиляння від військової служби у Збройних Силах України (ЗСУ) та інших військових формуваннях, зокрема після перетинання (виїзду) кордону не повертаються в Україну [7].

4. Інші особи, які є носіями маргінальної культури.

Зокрема, останнім часом поширеними стали випадки ухилення від призову від військової служби та звільнення від неї з лав ЗСУ (інших військових формувань) осіб, які нібито покликані здійснювати догляд за батьками (інвалідами, людьми похилого віку, хворими тощо) [8].

Отже, у воєнний час поряд із традиційними видами маргіналів, які є постійною складовою нашого суспільства (злочинними авторитетами, прихованими та відкритими представниками так званого «руського міра», футбольними фанатами екстремістського спрямування та ін.), сучасні аналогічні утворення значно підвищують рівень потенційних і реальних загроз, які посягають на національну безпеку України та її національні інтереси, що, у свою чергу, обумовлює необхідність здійснення нашою державою адекватних заходів, насамперед, запобіжного характеру, спрямованих на нейтралізацію, блокування, усунення детермінант (причин, умов і корелянт), що сприяють протиправній діяльності маргіналів в Україні.

У цьому контексті, як видається, варто по-іншому підійти до оцінки якісного складу волонтерських організацій [10] за зразком формування керівного складу та методу територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки (ТЦКСП), а саме: їх членами мають бути особи, які є непридатними для служби в мирний і військовий час [9], що дасть можливість скоротити кількість «ухилянтів» від виконання військового обов'язку під час війни України з РФ.

Такий підхід, крім цього, дозволить більш ефективно та раціонально використовувати можливості тилових служб Міністерства оборони України, які за своїм

організаційно-правовим статусом несуть юридичну відповідальність за забезпечення військових частин відповідними засобами для ведення війни.

Більш того, зняття «військового» навантаження з волонтерських організацій та природне його «освоєння» військовими сприятиме активному залученню воїнів-інвалідів до даного виду діяльності з урахуванням їх бойового досвіду та володіння ситуацією на фронті щодо реальних потреб військовослужбовців із питань, які на сьогодні не в змозі вирішити й волонтери об'єктивно – у силу конфіденційності деяких видів озброєння та індивідуальних засобів захисту (наприклад, забезпечення сучасними приладами нічного бачення, які є на озброєнні підрозділів НАТО; тепловізорами, безпілотниками тощо).

По-іншому варто сьогодні також підійти до звільнення від служби в ЗСУ осіб, які опікуються своїми батьками, згідно із законом [11].

Як показують результати вивчення даної практики, на сьогодні зазначеною формою ухиляння від виконання військового обов'язку досить часто користуються як особи, що знаходяться на службі в ЗСУ, так і призовники.

Знову ж таки, щоб запобігти такій протиправній діяльності, необхідно за рахунок держави збільшити мережу соціальних служб і установ, які б займались опікою престарілих, хворих та інших тому подібних батьків військовослужбовців.

І, нарешті, з метою зменшення рівня маргінальності в українському суспільстві слід суттєво змінити форму та зміст військово-патріотичного виховання населення у всіх організаціях, установах і підприємствах різних форм власності шляхом залучення до даного процесу військовослужбовців, які звільнені з лав ЗСУ та інших військових формувань, що безпосередньо ведуть бойові дії з державою-агресором сьогодні. Це, зокрема, має відбутись у формі планових зустрічей з означеною категорією військовослужбовців у школах, коледжах, вищих навчальних закладах, де формується потенційний резерв військових частин, а також у всіх інших організаціях, установах і підприємствах.

Крім цього, вже сьогодні в зазначених суб'єктах суспільної діяльності мають діяти служби (підрозділи), які б організували навчання всіх категорій населення України (школярів, студентів, робітників, безробітних пенсіонерів та ін.) щодо ведення дій в умовах війни, окупації, застосування хімічної, ядерної та іншої зброї масового знищення за зразками зарубіжних держав, що мають аналогічних із РФ сусідів-агресорів (Ізраїль, Південна Корея, Сербія та ін.).

Без сумніву, без спеціального законодавчого акту з означених питань вирішити це стратегічно важливе для України завдання буде вкрай складно, але відтермінувати його реалізацію теж неможливо, позаяк воно має пряме відношення до забезпечення національної безпеки України. При цьому варто мати на увазі, що здійснення відповідних запобіжних заходів, спрямованих не на усунення детермінант, що сприяють маргіналізації українського суспільства, має носити перманентний (безперервний) [2, с. 507] та системний характер і стосувались усіх, без винятку, сфер суспільних відносин.

Зокрема, вкрай інертно, безініціативно та малоефективно діє на сьогодні в нашій державі інститут Уповноваженого із захисту української мови [12], у результаті чого в інформаційному просторі, рекламному середовищі та при обладнанні торгових об'єктів грубо порушується чинне законодавство з питань мовного забезпечення [13] (наприклад, на автомобільних радіостанціях багато музичних творів лунають іноземною мовою; вивіски магазинів не мають українського перекладу, а низка назв продовольчих і господарчих товарів має тільки іноземний зміст).

Висновки. Отже, результати вивчення соціально-правової природи та детермінант, які сприяють розвитку та функціонуванню молодіжних маргінальних угрупувань в Україні у воєнний час [14], дозволяють констатувати, що на сьогодні ці соціальні структурні елементи несуть у собі потенційні та реальні загрози національній безпеці, а також суттєвим чином впливають на формування бойових резервів для військових частин, а тому держава в такій ситуації зобов'язана в невідкладні строки підвищити рівень запобіжної діяльності з означеного питання, у тому числі шляхом усунення, нейтралізації, блокування тощо причин і умов, які сприяють даному суспільно небезпечному явищу.

Список використаних джерел

1. Російський світ – Вікіпедія. URL: https://ru.wikipedia.org.wiki

2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / укл. О. Єрошенко. Донецьк : ТОВ «Глорія Трейд», 2012. 864 с.

3. Агапова К.В. Запобігання кримінальним правопорушенням, що вчиняються молодіжними угрупованнями в Україні : дис. … докт. філософ. : 12.00.08. Одеса : ОДУВС, 2022. 232 с.

4. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування за січень-грудень 2022 року. *Офіс Генерального прокурора України*. URL: https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2

5. «Ждун» – Вікіпедія. URL: https://ru.wikipedia.org.wiki

6. «Ждуни, зрадники та жертви». Як російська пропаганда використовує жителів (де)окупованих територій і що з цим робити – Media Sapiens. URL: https://ims.detector.media>dost

7. Ткаченко В. Система «Шлях»: яка відповідальність загрожує волонтеру, який не повернувся з-за кордону. URL: https://fakty.com.ua>susdilstvo

8. Син нардепа від Слуги народу виїхав із України та не повернувся. URL: https://strana.today>ukr>news

9. Зеленський наказав звільнити всіх обласних воєнкомів. URL: https://ru.www.ukr.net>details>dol.

10. Про волонтерську діяльність : Закон України від 19.04.2011 р. № 3236-VI. *Відомості Верховної Ради України.* 2011. № 42. Ст. 435.

11. Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 р. № 2671-VIII. *Відомості Верховної Ради України.* 2019. № 18. Ст. 73.

12. Про затвердження Порядку здійснення Уповноваженим із захисту державної мови контролю за застосуванням державної мови : постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 р. № 817. URL: https://zakon.rada.gov.ua

13. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25.04.2019 р. № 2704-VIII. *Відомості Верховної Ради України.* 2019. № 21. Ст. 81.

14. Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» : Закон України від 24.02.2022 р. № 2102-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua

References

1. Rosiiskyi svit – Vikipediia [Russian world – Wikipedia]. Retrieved from: https://ru.wikipedia.org.wiki

2. Yeroshenko, O. (2012). Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy [A large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language]. Donetsk: TOV "Hloriia Treid", 864 s. [in Ukrainian].

3. Ahapova, K.V. (2022). Zapobihannia kryminalnym pravoporushenniam, shcho vchyniaiutsia molodizhnymy uhrupovanniamy v Ukraini [Prevention of criminal offenses committed by youth groups in Ukraine]. *Doctor's thesis.* Odesa: ODUVS, 232 s. [in Ukrainian].

4. Pro zareiestrovani kryminalni pravoporushennia ta rezultaty yikh dosudovoho rozsliduvannia za sichen-hruden 2022 roku [About registered criminal offenses and the results of their pre-trial investigation for January-December 2022]. *Ofis Heneralnoho prokurora Ukrainy*. Retrieved from: https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2 [in Ukrainian].

5. "Zhdun" – Vikipediia ["Zhdun" – Vikipediia]. Retrieved from: https://ru.wikipedia.org.wiki

6. "Zhduny, zradnyky ta zhertvy". Yak rosiiska propahanda vykorystovuie zhyteliv (de)okupovanykh terytorii i shcho z tsym robyty ["Greeders, traitors and victims." How Russian propaganda uses residents of (where) occupied territories and what to do about it]. Media Sapiens. Retrieved from: https://ims.detector.media>dost [in Ukrainian].

7. Tkachenko, V. Systema "Shliakh": yaka vidpovidalnist zahrozhuie volonteru, yakyi ne povernuvsia z-za kordonu [The "Path" system: what liability threatens a volunteer who has not returned from abroad]. Retrieved from: https://fakty.com.ua>susdilstvo [in Ukrainian].

8. Syn nardepa vid Sluhy narodu vyikhav iz Ukrainy ta ne povernuvsia [The son of the people's deputy from the Servant of the People left Ukraine and did not return]. Retrieved from: https://strana.today>ukr>news [in Ukrainian].

9. Zelenskyi nakazav zvilnyty vsikh oblasnykh voienkomiv [Zelensky ordered the dismissal of all regional military committees]. Retrieved from: https://ru.www.ukr.net>details>dol [in Ukrainian].

10. Pro volontersku diialnist (2011): Zakon Ukrainy vid 19.04.2011 № 3236-VI [On volunteering: Law of Ukraine dated April 19, 2011 No. 3236-VI]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, *42*(435) [in Ukrainian].

11. Pro sotsialni posluhy (2019): Zakon Ukrainy vid 17.01.2019 № 2671-VIII [On social services: Law of Ukraine dated January 17, 2019 No. 2671-VIII]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, *18*(73) [in Ukrainian].

12. Pro zatverdzhennia Poriadku zdiisnennia Upovnovazhenym iz zakhystu derzhavnoi movy kontroliu za zastosuvanniam derzhavnoi movy: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 21.08.2019 № 817 [On the approval of the Procedure for the State Language Protection Commissioner to control the use of the state language: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated August 21, 2019 No. 817]. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua [in Ukrainian].

13. Pro zabezpechennia funktsionuvannia ukrainskoi movy yak derzhavnoi (2019): Zakon Ukrainy vid 25.04.2019 № 2704-VIII [On ensuring the functioning of the Ukrainian language as a state language: Law of Ukraine dated April 25, 2019 No. 2704-VIII]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, 21*(81) [in Ukrainian].

14. Pro zatverdzhennia Ukazu Prezydenta Ukrainy "Pro vvedennia voiennoho stanu v Ukraini": Zakon Ukrainy vid 24.02.2022 № 2102-IX [On the approval of the Decree of the President of Ukraine "On the introduction of martial law in Ukraine": Law of Ukraine dated February 24, 2022 No. 2102-IX]. URL: https://zakon.rada.gov.ua [in Ukrainian].

Topchii Vasyl,
Doctor of Law, Professor, Honored Lawyer of Ukraine
(Educational and Scientific Institute of Law of the State Tax University, Irpin)
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-1726-9028

Kolb Oleksandr,
Doctor of Law, Professor, Honored Lawyer of Ukraine
(State Tax University, Irpin)
ORCID: https://orcid.org/0000-0003-1792-4739

MODERN YOUTH MARGINAL GROUPS AS ONE OF THE THREATS TO THE NATIONAL SECURITY OF UKRAINE (CRIMINOLOGICAL CHARACTERISTICS)

In this scientific article, based on the results of the analysis of criminological characteristics, the socio-legal nature of youth marginal groups is clarified and their social danger in the conditions of martial law for the national security of Ukraine is proven.

In particular, it was established that today negative trends in their functioning have formed in our state, taking into account the influence of the aggressor country on the youth environment and the use of its potential and real opportunities in confrontation with national means and forces in matters of patriotic education and participation in the protection of the national interests of Ukraine.

It was also found that, despite the steady trend of reducing the criminal activity of persons under 40 years of age in the last period (2019-2022), their illegal orientation (committing criminal offenses in a group of persons (art. 28 of the Criminal Code of Ukraine); with the use of weapons (Article 263 of this Code); with the occurrence of socially dangerous consequences (death and serious bodily injury (Articles 115, 121 of the Criminal Code) etc.)) and their quantitative and qualitative indicators testify to a real source of encroachments, which today can encroach on the national security of Ukraine.

Taking into account the above, in this scientific article: the justified need to increase the level of prevention of crimes committed by youth groups at all levels of such social activity (general social, special criminological, individual and victimological).

In addition, based on the results of the research, it was concluded that this type of crime encroaches not only on the protected rights, criminal interests and freedoms of individuals and legal entities, but is also socially dangerous for Ukraine as a whole in the conditions of other threats to the national security of our state.

Key words: *margin, youth group, criminal offense, national security, prevention, criminological characteristics, public danger, determination of crime.*

ЗМІСТ

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Білічак О. А., Павленко М. В.
ПРАВО НА ТАЄМНИЦЮ КОРЕСПОНДЕНЦІЇ В УКРАЇНІ: ПОЛІТИКО-ПРАВОВИЙ ДИСКУРС……3

Кубаєнко А. В.
ЕФЕКТИВНІСТЬ АДМІНІСТРУВАННЯ В ОРГАНАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ: АЛГОРИТМ ОЦІНКИ……11

Плахотний А. П.
ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЩОДО ВІДМЕЖУВАННЯ ПОНЯТЬ «ЗАСТОСУВАННЯ», «АКТИВНЕ ЗАСТОСУВАННЯ» ТА «ВИКОРИСТАННЯ» ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ В ЗАКОНІ ПРО НАЦІОНАЛЬНУ ПОЛІЦІЮ……18

ПРОБЛЕМИ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Груздь О. І., Литвиненко О. Г.
ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ СУДОВО-МЕДИЧНИХ ЕКСПЕРТИЗ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ……22

Мудрецька Г. В.
РЕАЛІЗАЦІЯ УЧАСНИКАМИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ПРАВА НА ДОСТУП ДО МАТЕРІАЛІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ……29

Негребецький В. В.
ЕЛЕКТРОННІ РЕЄСТРИ СУДОВИХ ЕКСПЕРТІВ: СВІТОВА ПРАКТИКА[1]……35

Тарасенко В. Є.
ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЩОДО ЗБИРАННЯ Й ПОДАННЯ ДОКАЗІВ СТОРОНОЮ ЗАХИСТУ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ……40

Татаренко С. В.
КРИМІНАЛІСТИЧНА КЛАСИФІКАЦІЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ДОВКІЛЛЯ……44

ЗАПОБІГАННЯ КРИМІНАЛЬНИМ ТА АДМІНІСТРАТИВНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ

Буряк К. М.
ОБ'ЄКТИВНІ ОЗНАКИ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СІМЕЙНО-ПОБУТОВІЙ СФЕРІ……50

Зарадюк З. В.
НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТ СПЕЦІАЛЬНО-КРИМІНОЛОГІЧНОГО ЗАПОБІГАННЯ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ СЕРЕД МОЛОДІ……56

Лисько Т. Д.
ПРИМУСОВЕ ЛІКУВАННЯ ЯК ВИД АЛЬТЕРНАТИВНОГО СПОСОБУ ПРОТИДІЇ ТА БОРОТЬБИ З НЕЗАКОННИМ ОБІГОМ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ І ПРЕКУРСОРІВ……61

Топчій В. В., Колб О. Г.
СУЧАСНІ МОЛОДІЖНІ МАРГІНАЛЬНІ УГРУПУВАННЯ ЯК ОДНА ІЗ ЗАГРОЗ НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ (КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА)……65

Южека Р. С.
ПРОПОЗИЦІЇ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ДО ІНСТИТУТІВ ОСОБЛИВОЇ ЧАСТИНИ КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ……70

КАДРОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Кононенко Т. В., Сусликов В. Є.
ОСОБЛИВОСТІ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ У СЕРЕДОВИЩІ ЗДОБУВАЧІВ І ЗДОБУВАЧОК ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗВО ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ..... 75

Лапкін А. В.
ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ СПІВРОБІТНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ.....83

ПРАВООХОРОНА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Дрок І. С.
АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ВСТАНОВЛЕНИХ ОБМЕЖЕНЬ ПІД ЧАС ДІЇ РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ.....87

CONTENTS

ORGANIZATIONAL AND LEGAL PRINCIPLES OF THE NATIONAL POLICE ACTIVITY

Bilichak Olena, Pavlenko Mykola
THE RIGHT TO CONFIDENTIALITY OF CORRESPONDENCE IN UKRAINE: POLITICAL AND LEGAL DISCOURSE.....3

Kubaienko Andrii
EFFICIENCY OF ADMINISTRATION IN NATIONAL POLICE AGENCIES: EVALUATION ALGORITHM.....11

Plakhotnyi Artem
PROBLEMATIC ISSUES REGARDING THE DISTINCTION BETWEEN THE CONCEPTS OF "APPLICATION", "ACTIVE USE" AND "USE" OF FIREARMS IN THE LAW ON THE NATIONAL POLICE.....18

PROBLEMS OF PRE-TRIAL INVESTIGATION;

Oleksandr Hruzd, Olha Lytvynenko
SOME ASPECTS OF CONDUCTING FORENSIC MEDICAL EXAMINATIONS IN WARTIME CONDITIONS.....22

Mudretska Hanna
IMPLEMENTATION BY PARTICIPANTS OF CRIMINAL PROCEEDINGS OF THE RIGHT TO ACCESS TO PRE-JUDICIAL INVESTIGATION MATERIALS.....29

Nehrebetskyi Vladyslav
ELECTRONIC REGISTERS OF FORENSIC EXPERTS: WORLD PRACTICE.....35

Tarasenko Vladyslav
PROBLEM QUESTIONS IN RELATION TO COLLECTION AND PRESENTATION OF PROOFS IN CRIMINAL REALIZATION BY THE SIDE OF DEFENCE.....40

Tatarenko Svitlana
CRIMINAL CLASSIFICATION OF CRIMINAL OFFENSES AGAINST THE ENVIRONMENT.....44

PREVENTION OF CRIMINAL AND ADMINISTRATIVE OFFENSES

Buriak Kateryna
OBJECTIVE SIGNS OF CRIMINAL OFFENSES IN THE FAMILY AND DOMESTIC SPHERE.....50

Zaradiuk Zoriana
NATIONAL POLICE OF UKRAINE AS A SUBJECT OF SPECIAL CRIMINOLOGICAL PREVENTION OF CRIMINAL OFFENSES AMONG YOUNG PEOPLE.....56

Lysko Tatyana
FORCED TREATMENT AS A TYPE OF ALTERNATIVE METHOD OF PREVENTING AND FIGHTING THE ILLEGAL TRAFFICKING OF NARCOTICS, PSYCHOTROPIC SUBSTANCES, THEIR ANALOGUES AND PRECURSORS.....61

Topchii Vasyl, Kolb Oleksandr
MODERN YOUTH MARGINAL GROUPS AS ONE OF THE THREATS TO THE NATIONAL SECURITY OF UKRAINE (CRIMINOLOGICAL CHARACTERISTICS).....65

Yuzheka Roman
PROPOSALS FOR THE IMPLEMENTATION OF DECISIONS OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS TO THE INSTITUTIONS OF THE SPECIAL PART OF THE CRIMINAL CODE OF UKRAINE.....70

PERSONNEL MANAGEMENT OF THE NATIONAL POLICE

Kononenko Tetiana, Suslykov Viacheslav
PECULIARITIES OF GENDER STEREOTYPES IN THE HIGHER EDUCATION STUDENTS' ENVIRONMENT WITH SPECIFIC STUDY CONDITIONS.....75

Lapkin Andrii
FEATURES OF THE PROFESSIONAL ETHICS OF LAW ENFORCEMENT BODIES' EMPLOYEES.....83

LAW ENFORCEMENT DURING MARTIAL LAW

Drok Iryna
ADMINISTRATIVE RESPONSIBILITY FOR VIOLATION OF ESTABLISHED RESTRICTIONS DURING THE MARTIAL LAW REGIME.....87

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

УКРАЇНСЬКА ПОЛІЦЕЇСТИКА: ТЕОРІЯ, ЗАКОНОДАВСТВО, ПРАКТИКА

UKRAINIAN POLYCEISTICS: THEORY, LEGISLATION, PRACTICE

Випуск № 2(6) 2023

Коректор – Н.В. Славогородська
Комп'ютерна верстка – Н.С. Кузнєцова

Підписано до друку 26.10.2023 р.
Гарнітура Times New Roman. Формат 60×84/8.
Папір офсетний. Цифровий друк.
Ум. друк. арк. 11,16. Обл. вид. арк. 12,35.
Зам. № 1023/650. Наклад 300 прим.

Видавництво і друкарня – Видавничий дім «Гельветика»
65101, Україна, м. Одеса, вул. Інглезі, 6/1
Телефони: +38 (095) 934-48-28, +38 (097) 723-06-08
E-mail: mailbox@helvetica.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 7623 від 22.06.2022 р.